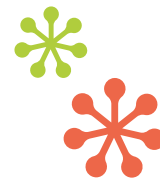

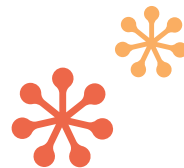
Paradigmy v komparatívnej politológii

Doc. Marek Rybář, PhD.
POLn4002 Srovnávací analýza politiky

Dominantné paradigmy

1. racionalistická “reasons”
2. kulturalistická “rules”
3. štrukturalistická “relations”

Racionalizmus: reasons 1/3

Ontológia:

1. metodologický individualizmus
2. základom sveta sú jednotlivci, aktéri, ktorí jediní konajú, preferujú, rozhodujú, a pod.
3. aktivity si zvolia s jasným zámerom:
4. optimálne stratégie dosahovania cieľov (maximalizáciu zisku)

Racionalizmus: reasons 2/3

1. skúmanie kolektívnych procesov a aktivít, ktoré sú zámerné, premyslené
2. t.j. sú výsledkom racionálneho rozhodnutia (kalkulácie) jednotlivcov
3. PARADOX: individuálna racionalita často vedie ku kolektívne suboptimálnym výsledkom

Racionalizmus: reasons 3/3

Metodológia:

1. aktéri menia svoje rozhodnutia pod vplyvom meniaceho sa materiálneho a objektívne existujúceho externého prostredia

2. Komparácia:

3. zmyslom je formulovanie všeobecne platných zákonitostí (zovšeobecnení), často za pomoci kvantitatívnych metód

Kulturalizmus: rules 1/4

Ontológia:

1. jednotlivci sú pevne ukotvení v jedinečnej kultúre
2. nasledujú sociálne pravidlá, ktoré vytvárajú ich individuálne a kolektívne identity
3. určitá skupina ľudí interpretuje svet okolo seba na základe *symbolov, noriem, hodnôt a vzorov správania*

Kulturalizmus: rules 2/4

1. vnímanie/percepcia je dôležitejšie než objektívne materiálne podmienky
2. záujmy nie sú jednotlivcom vopred dané
3. racionalita nie je ani univerzálne platná ani nevyhnutná
4. je skôr podmienená a náhodná, variuje v závislosti od dominantnej kultúry

Kulturalizmus: rules 3/4

Kultúra: systém významov a identít, ktorý vysvetľuje, ako a prečo ľudia konajú práve tak, ako konajú

Metodológia:

1. cieľom je porozumenie, nie vysvetlenie
2. Musíte hľadať „za“ materiálными kauzálnymi vzťahmi, a hľadať vnútorný zmysel rozhodnutí aktérov

Kulturalizmus: rules 4/4

Komparácia?

1. uprednostňované sú prípadové štúdie, zvýrazňuje sa ich jedinečnosť
2. dôraz na rozdiely medzi jedinečnými cestami vývoja spoločnosti
3. sociálne javy sa študujú v ich lokálnych a konkrétnych historických kontextoch

Štrukturalizmus: relations 1/4

Ontológia:

1. ako kulturalisti, tiež volia holistický prístup:
2. študujú siete, prepojenia, vzájomné závislosti
3. sociálne javy dokážeme pochopiť iba vo vzťahu k ostatným javom
4. sociálne entity nie sú definované samé osebe, ale vždy vo vzťahu k iným sociálnam entitám

Štrukturalizmus: relations 2/4

1. aktéri samotní nie sú rozhodujúci, v zásade sú len nositeľmi štrukturálnych znakov
2. nestačí sa zaoberať len aktérmi a ich motiváciami
3. zdôrazňovanie štrukturálnych podmienok a sociálno-politických aktivít, ktoré nie sú v rukách aktérov, ale ktoré týchto aktérov ovplyvňujú alebo dokonca determinujú

Štrukturalizmus: relations 3/4

Metodológia:

1. Objekty a štruktúry reálne existujú, napr. medzinárodný systém reálne existuje (a nemá len podobu OSN), štát reálne existuje a nie je to len polícia
2. Sociálne štruktúry sú reálne a sociálni vedci majú objavovať „sociálne druhy“ (*social kinds*), ako sú revolúcia, spoločenská trieda, politická strana, sociálne hnutie apod.

Štrukturalizmus: relations 4/4

Komparácia:

1. Prípady triedia do kategórií a skúmajú historickú dynamiku každej z týchto kategórií
2. Podobné procesy a ich následnosť sa prejavujú v podobných štruktúrach
3. Štrukturalistické zovšeobecnenia („zákonitosti“) sa netýkajú všetkých možných prípadov, ale vždy len jednej kategórie prípadov, ktorá mala veľmi podobné prípady s podobnými vývojovými trajektóriami

Simulácia 1: Basketbal

Otázky na diskusiu:

1. Čo sa v tejto hre stalo ?
2. Je hra férová?
3. Hrali individuálne schopnosti hráčov rozhodujúcu úlohu? Prečo? Prečo nie?
4. Ktorá paradigma najlepšie vysvetlí dianie v tejto hre? Prečo?

Simulácia 2: Ultimátum

Otázky na diskusiu:

1. Prijali by ste návrh XX pre YY?
2. Prečo? Prečo nie?
3. Aké sú motívy prvého hráča?
4. Aké sú motívy druhého hráča prijať resp. odmietnuť?
5. Ktorá paradigma najlepšie vysvetlí dianie v tejto hre? Prečo?

Simulácia 3: Peniaze alebo život

1. Sú hráči skutočne racionálni aktéri? Volili vždy rozhodnutie na základe porovnania nákladov a ziskov?
2. Ako asi vyzeral proces porovnávania ziskov a nákladov v jednotlivých prípadoch?
3. Akú úlohu v ich uvažovaní zohrávali nemateriálne faktory?
4. Ktorá paradigma najlepšie vysvetlí dianie v tejto hre? Prečo?